

ՀԱՍՏԻ

ԱՐՇԱՆՈՍԻՆ վերաբերեալ անուկ ցրակ եւայն պիտի ուղղել հետեւեալ հասցին .

ADMINISTRATION du Journal Arménien "ARCHALOUYCE" SHAHEN HADJETIAN B. P. 1221 LE CAIRE TELEPHONE NO 22-92

Ծանուցումներ մասնաւոր պայմաններով կ'ընդունուին .

Ձեռագիրները եւ չին տրուիր .

ԿԵ ՇՐՏԱՐԱԿՈՒԻ ՉՈՐԻԿՆԱԿԻ ՕՐԵՐԸ

ԱՉԳԱՅԻՆ . ԳՐԱԿԱՆ . ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԳՐԱԿԵՐԱԶԱՐԿ ԱՆԿԱԻ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ

Արձանեայ եղիպսական Կառախարհեանէն , Համար 28 Հրահանագրով .

ՆԱՄԱԿ ԳԱԶԻՐԷԷՆ

ՅԵՂԱՓՈՒՈՒԹԻՒՆԸ

Վերջոր-Հիւսիս հետեւեալ կերպով կը բնորոշէ Յեղափոխութիւնը . ան կ'ըսէ . « Յեղափոխութիւնը անձանք թիւն յայտնուումն է . զոր կերպով զայն լաւ կամ զէջ շարժում մը կոչելը , ապագային տեղեկութիւն կամ անցեալին կառչելու ձեռք արձագանքութեան համաձայն . Բայց թողէք զայն իր հնդիակներուն , այն մեծ զէջներու եւ մեծ զէջներու միացեալ արդիւնքն ըլլալ կը թուի . եւ սակայն իրականութեան մէջ միայն զէջներու արդիւնքն է . զէջներուն եւ որ կը ձգարարն ձգարարը եւ մարդիկ միայն կը վճարեն զիստանք . Դէպքերը կը հրամայուիսեն՝ ու մարդիկ կ'ատարարեն .»

Օսմանեան կառավարութիւնը , այսօր փոխանցումը չըզան մըն է որ կը բողոքէ կոր . ու նոյն սա վերջի մի քանի շաբաթներու մէջ պատահած զէջներուն ու իրողութիւնները իրականութեան մը առջեւ է որ կը դնին մեզ . եւ որոշ ընդ պայման մեկնութեանց պատճառով առաջ է ու կուտայ . ուստի զէջ պիտի յեղաշրջման շարժում մը տեսնել կը կարծեն . իսկ ուրիշ՝ զէջի յառաջացումն եւ բարեկալութիւնը որ վաղուան իրականութիւնը տայ որ իրաւունքը յոտեաններուն է թէ՛ լաւատեսներուն .

Զինուորական սա վերջին շարժումը զուգարկաբար Ալպանական ապստամբութեան հետ շատերու համար անակնկալ մ'էր թերեւ . բայց անոնց համար՝ որոնք քիչ չէր շատ ժողովն հեռուան են սիրող ժողովներէն . եւ անոնց համար , ոչ միայն անակնկալ կալ չէին այլ եւ յայտնի ալ . ո՞վ չէր գիտեր թէ՛ վերջին ընտրութիւններու առթիւ կը զուգարկաբար անտրոնութիւններն եւ անոնց արդիւնքը շատ զերու թեմեր պիտի մարտնչէին . եւ ո՞վ կարող է ըսել թէ՛ կայ մի կարող օժ՝ որը կրնայ խզիլ արգարութեան ձայնը եւ կեանքի պահանջը .

Զէ՛ որ ճշտումները , բանադատումները եւ անոնք ինչ , շատ շատ անժամանակեայ արդիւնք մը կուտան . բռնի գործիքներու ժամանակաւոր միայն կրնայ ըլլալ . կամ շատ կարճ միջոց մը բաւական կըլլայ լուսաւորելու իրողները եւ ճշմարտութիւնը հոչակելու .

Իթիբակաւ ու թէրազը կուտակեցութիւնը ուղեց հայուի չի աննել ժողովուրդը եւ անոնց արձագանքներն . պահանջեց կուրորէն իրեն զործիքը զարձակել զայն . ուրախաբար զայն . զայն պայմանաւ սակայն՝ որ նոյն խորհրդարանը կազմուած ըլլալ ժողովուրդի իսկական ներկայացուցիչներով . բայց երբ խորհրդարանը ինքը չի ներկայացնել ժողովուրդը եւ անիկայ չէ՛ որ իրեն յօտար կազմովը եւ ազատ ըզուովը զրկած է զինքը , այն տեսն ժողովուրդին ուրիշ թան չի մնար , բայց եթէ արտայայտուի այն ձեւով՝ որը որ նպատակայարար կը զատէ զէջներու քերտումով .

յաջողեցան արեւոք . Այսօրուայ իրականութիւնը եւ զէջները կուտան տալու ատոր պատասխանը . ու Ալպանիոյ մէջ ահա առանց ազգային եւ յարանուանական խտրութեան , ձեռք-ձեռքի տուած ժողովուրդը՝ իրենց պահանջը մէկ ըլլալը կը յայտարարէ . եւ այսպէս ալ պէտք էր ըլլար արդէն .

Ինչ տեսաւ հայ ազգը սա անժամապարտութեան շորտ տարուայ ժամանակ . կամ ինչոցից մէջ . անիկայ հաւատարմով մը եւ անկեղծութեամբ ձեռք երկնցուց իրենց , որովհետեւ եղբայրութեան , հասարակութեան անտեղծ կը կարկանդակը , բայց շատ շուտ զէջներն եկան մեզ միանգամընդմիջում համոզելու որ՝ շատ անպարտած էինք մեր յայտերուն մէջ . եւ ո՞վ է յանցաւորը . որ յոտեանները կըլանք եւ երբ դեռ Անդեալի այնքան զոհերը դեռ բաւական չէին կարծես , մի քանի տասնեակ հազարներ եւս աւելցան անոնց վրայ . ըսին մեզի թէ՛ ազատութիւնը անխախտ կերպով ձեռք բերուելու համար անխառնակից էր այն , եւ որպէս արեան տուրք՝ ընտանաւորներն մեր վրայ , Հազար այն անթիւ սպաննութիւններն . ստեղծուողներն , բռնի գործուողներն , բռնաբարութիւններն , որոնք սխալմամբ կերպով կը կատարուին տանց ընդհատումով ամեն օր հոս ու հոն . ինչ պիտի ըսեն ատոնց . իրաւունքը չունինք ըսելու թէ՛ ատանք ալ կարգախօսին մաս կը կազմեն ինչո՞ւ . որովհետեւ հայուն անվերջ սրտով եւ հանգիստ ինքնամոխուսի աշխատին իրենց հաշտին չի գար . եւ ո՞վ գիտէ իրենց այսինչ կամ այնինչ ծրագրին խոչնդոտ ալ ըլլայ թերեւ . ուրիշն պէտք է միշտ զայն զբաղեցնել ուրիշ հոգեով . . . եւ այդ ամէնը ի հարկէ ուրիշ բանի չի պիտի ծառայէին բայց եթէ՛ « Սպաննելու մեր Հաւատարմը .»

Այսպէս է նաեւ միւս ազգերու ալ ցաւը . Գիշ մը աւելի կ'ալ թիշ մը պակաս .

Ինչ է սակայն անոնց՝ այդ ազգերու պահանջը , որոնք չեն լուրջ . արեւոք անկարելիէ՛ն , անտանելիէ՛ն է որ կը պահանջեն . չէ՛ . ոչ միայն անտանելի եւ անկարելի չէ , այլ եւ տանելի ու կարելի եւ շատ հասարակ բան մը . Անոնք կուզեն ունենալ հասարակ իրականութիւնը եւ հասարակ պարտականութիւններ . Անոնք կուզեն որ իրենց սովորական ինքնազարգացումը համար ոչ ոք խոչնդոտ հանգիստայն . ու ահա նոյն այդ պահանջի իրագործումին համար է որ կ'արտայայտուին ժամանակին յարմար ճամբով . այդ ճամբան՝ երբեմն հին ոճի միջոցով . դաւադրական-յեղափոխական ճամբան էր ի վերջոյ պէտք էր որ ըլլար սահմանադրական երկրներու մէջ խորհրդարանի միջոցաւ . այն պայմանաւ սակայն՝ որ նոյն խորհրդարանը կազմուած ըլլալ ժողովուրդի իսկական ներկայացուցիչներով . բայց երբ խորհրդարանը ինքը չի ներկայացնել ժողովուրդը եւ անիկայ չէ՛ որ իրեն յօտար կազմովը եւ ազատ ըզուովը զրկած է զինքը , այն տեսն ժողովուրդին ուրիշ թան չի մնար , բայց եթէ արտայայտուի այն ձեւով՝ որը որ նպատակայարար կը զատէ զէջներու քերտումով .

Եւ այս պարագաներուն մէջ ո՞վ է յանցաւորը . 30 ԱՎ Գահիրէ 1 Օգոստ . 1912

ԶՅՆՈՅՑ

Առաջիկայ Սեպտ . 30ին պիտի լրանայ վերջալուստի ներկայ չըլլանք Մեր յարգելի՛ բայց տակաւին չի վճարող բաւանորդներէն կը խնդրուի որ՝ հաճին փութացնել իրենց տարեվճարը . զիւրազնելու համար ծրագրուած արք մը նորա . նոր կարգադրութիւնները , որոնք անհրաժեշտ նկատուած են , նոր և փայլուն չըլլան մը սկսելու համար .

ՕՏԱՐ ՄԱՄՈՒԼԻ ԿԱՐԾԻՔ

ԹՈՒՐԿԻՈՅ ՏԱԳՆԱԳԻ ՄԱՍԻՆ

Նայէ ճորայէ փոքի կրտ . ի միջի այլոց , Թուրքիոյ արդի տագնապի մասին .

« Թրիտասարգ-թուրքերու ուժովը շի կարողացաւ ազատել Թուրքիան արտաքին եւ ներքին ինքնիշխանութիւն . Երիտասարգ թուրքերը , որ հազիւ շորտ տարի առաջ ամբողջ ազգաբնակչութեան պետութեան տակ ընդունուեցան որպէս հայրենիքի փրկիչներ . այսօր կանգնած են գրեթէ անտանց ո՛ր եւ է արմատ ունենալու երկրին մէջ . Երիտասարգ թուրքերու վախճանը պարզապէս ուղիւղական է . Ծպաւորութիւնը , զոր կը թողուր իրենցմէ կառավարուող Թուրքիան վերջին շաբաթներու եւ մասնաշառք վերջին օրերու ընթացքէն , շատ աւելի ցաւալի էր . քան Ալպանի Համալիտի օրերուն , երբ ազգաբնակչութիւնը կը տանջուէր ընդհանուր անտեսական սխալմամբ վտանգներու եւ շարժարանքներու տակ .»

Այժմ եւս Երեւն ընդհանուր զգուշութիւնը ծայր է տուած . այժմ եւս նուրիշ զգոյքը բաժնուած է ատուութեան եւ անհամաձայնութեան ալիքով եւ աւելի փառքար զինուորական սպասարկութեան վտանգէն աւելի վտանգ է այն հարաւորութիւնը որ երկու մասի կարող է բաժնել զօրքը . եւ մինչդեռ այսպէսական լեռնորուն մէջ զինուորները կանգնին սպասարկուող կողմը , Ազրիտուպոսի կուզան լուրեր թէ՛ հոն ըստիժէին հաստատրի՛ գուշորը կ'առաջարկեն Պոստոյ վրայ քայլու համար .

Որքան արտաքինի հնարաւորութիւններ տալ կուզան զօրքի այս պատկառմունքն երկրի մը համար , որուն կուտանայ թէ՛ արտաքին եւ թէ՛ ներքին վտանգը , բաւական է մտածել որ այսպէսական լեռնորուն զօրքեր կուզան Պոստ՝ Բոսնիէն ջանքատեղու համար , եւ Ազրիտուպոսի զօրքեր կուզան Բոսնիէն պաշտպանելու - եւ մարդ կուտանին պատկեր մը , որ կը յիշեցնէ իրեն բազանդական կայսրութեան օրերը . Թուրքերու նուաճումէն առաջ . . . Երիտասարգ Թուրքերու քաղաքականութեան շարունակուած անհնար էր , բայց անոնք իրենց երկրին մեծագոյն ճատարութիւնը մատուցած պիտի ըլլան եթէ անձնութիւնը պաշտպանեն նոր կառավարութիւնը , որ զմտարագոյն պայմաններու տակ զօրքի կանցնի եւ հասարակութիւնը կուտան անոր խաղաղացման եւ հայտնութեան քաղաքականութեան միջոցով ազատել Թուրքիան իրեն

սպանացող հզոր հնգումէ , կամ թերեւս կործանման վտանգէն . . . Դրութիւնը շատ լուրջ է , եւ եթէ նոր կառավարութիւնը տապալի . կարող են առաջ գալ բարդութիւններ , որոնք կարող են Թուրքիոյ ներքին խնդիրները եւրոպական մեծ խնդիր մը գործնելու . (Ազատաստ)

Ինչո՞նչիչ Չայրուկի կ'ըսէ թէ՛ Մուսթաֆա փաշա այսօր օսմանցիութիւնը կ'անձնուորէ բազին լաւագոյն առուումով , Հարչակտեթիւնը ընդունենով՝ Մուսթաֆա փաշա անհուն զոհողութիւն մը կ'ընէ իր երկրին հանդէպ , որովհետեւ իշխանութեան ընտրած մարդիկ համարուելու Անոնք ընդհուպ միատարր գահին մը պիտի կազմեն , որ ամենէն աւելի յարմարի Թուրքիոյ խառնակ կազուութիւնը փրկելու համար : Պետութեան ակաբացումը ստակալի նետուածներ պիտի ունենայ Թուրքիոյ համար .

Չայրուկի կ'ըսէ . - Կր փառքարիչը որ ժե՛տն-Թուրք Բոսնիէն իր չափաւորութիւնը պահէ , եւ անոր չորէն իրերու ան տեսակ վիճակ մը որ թերեւս արեւալի ըլլայ Թուրքիոյ համար , քանի որ այս վերջինը պէտք ունի հանգստանալու եւ տանելի թէ՛ թիւ մը՝ զարգանալու համար .

Պեղիկներ Թակկայար կը գրէ թէ՛ նոր գահին շնորհիւ վերջ պիտի զբոնէ զերմանական ազգեցութիւնը եւ ազգային ազգեցութիւնը պիտի աւելնայ : Օսմ . կառավարութեան ճշմարտ վարիչը պիտի ըլլայ Բեմալի փաշա , որ չարիքի խորհի հին թէ՛ թիւը հաստատելու , ալ ամեն ինչ պիտի ընէ Բոսնիէն մարդիկ անվաւս գործնելու համար , ինչ որ իր նոր ծրագրեր պիտի ըլլայ . Անթիլական պէտք մըն է բարեկարգութեան վերահաստատութիւնը : Պէտք է նաեւ հանգստեցնել սպանները , եւ ամէն բանէ առաջ հաստատել Ալպանացիներուն հետ : Գերման ուրիշ թերթ մը կը գրէ . - Բեմալի փաշա շատ ծերացած է կըլանէ : Բայց ատիկայ նշանաւ կու թիւն չունի . որովհետեւ Անգլիոյ զեպպանին թիւաբար պաշտօնագիրը միայն պիտի ստորագրէ ան :

Վիկի Թակկայար կը յորդորէ Բոսնիէն որ մեկուսանայ հայրենիքին շահուն համար : Վիկիական թերթը կը յուսայ որ ժե՛տն-Թուրքերը պիտի անան Աւստրիոյ - Հունգարիոյ իմաստուն խորհուրդներուն , քանի որ այժմ ամեն ինչ իրենց պատասխանատուութեան զգացումէն կախուած ունի . Եթէ ժե՛տն-Թուրքերը անցեալին մէջ մտիկ ըրած ըլլային Աւստրիոյ խորհուրդները՝ հիմայ այդ տեսակ կացութեան մը մէջ պիտի չզտուէին :

ՆԱԿԱՆԱԳԻ ՊԱՏԵՐԱԶԱՐԿԱՆ ՆԱԿԱՆԱԳԻ Գ . ԲԵՐԹՈՒՆ ԿԸ ԳՐԷ Պոստ մէջ անցած գործածը հասարակական համար պէտք է յիշել Թուրք յեղափոխութեան պատմութիւնը . նախ , զինուորական յեղափոխութիւն մըն էր

ՐԱԺԱՆՈՐԿԱԿՐՈՒԹԻՒՆ ԵՊԻԳՐԱՍՈՍ Գարկան 40 ԵՊ . ողջ Կեցածսայ 20 ԱՐՏԱՍԱՅՄԱՆ Գարկան 12 1/2 ԵՐ Ապստիկ բաժանորդագրութիւն չի՛ ընդունուիր . ԱՐՇԱՆՈՍ օպտոմը՝ ի Պապ էլ Եսայ , Կառավարչաւան մ'օս , բայց է ստուտահան ժամը 7 ԿԸ 12 , իսկ կէս օրէն յետոյ ժամը 2 ԿԸ 9 :

